

ПРОВАЛ ПРОВОКАТИВНОГО ЗВИНУВАЧЕННЯ КГБ

Два «повідомлення» Київської радіовисильні і партійно-урядової преси про ув'язнення Я. Добоша заповідали, що заноситься на відкритий показовий суд над ним. За що? Спершу називалося, що «за проведення підривної антирадянської діяльності» (14-го січня 1972), а потім — у другому «повідомленні» — (12-го лютого 1972) — за те, що він «прибув до СРСР для виконання злочинного завдання зарубіжного антирадянського центру ОУН — бандерівців, що перебувають на утриманні імперіялістичних розвідслужб». Цього «злочинного зарубіжного завдання» було ще замало для одного лише туриста, тому ув'язнено ще й інших, здавна невиданих діячів культури, яких не було за що карати, але яких треба було обезвладнити, щоб не перешкоджали русифікації. То ж дошито їм, як сповидним спільникам «справи Добоша», таке «кримінальне» звинувачення: «за проведення ворожої соціалістичному ладові діяльності і в зв'язку з справою Добоша притягнуті до кримінальної відповідальності Світличний І. О., Чорновіл В. М., Сверстюк Є. О. та інші».

У світлі такого комунікату виходить, що на головного винувника був запланований Добош, який прибув на один тиждень в Україну, щоб виконати «злочинне завдання зарубіжних розвідок», а всі інші ув'язнені — додаток до нього. Він, молодий студент, поговорив собі нібито з усіма трьома високоінтелегентними діячами нашої культури (також і з тими з-поміж них, яких і на очі не бачив) та з іншими, поіменно неназваними особами, і цього ніби цілком вистачало, щоб люди старші за нього знанням і життєвим досвідом, які кожного дня переживають на собі прикрий тиск поліційної держави, легкодушно дали себе намовити до «шпигунських авантур», на яких вони взагалі не розуміються, (на які, як культурні

люди з принципу ніколи не пішли б), чи до революційних дій, до яких ніяк не надаються, будучи роками під контролем пильного поліційного ока. Чи може своїми зустрічами довершив Добош дивне чудо перетворення жості людей? Нічого подібного! Всякі чуда у країні тотальної перемоги наукового матеріалізму є неможливі і поліційно заборонені. Там існують лише «історичні необхідності».

Необхідністю московсько-більшевицького тоталітарного режиму на далеку мету є знищення української нації і влиття її в «совєтський народ», а на найближчу мету — ліквідація української непокірності й узагалі незалежної мислі. Перешкодою цьому є зміцнення сміливості українського спротиву проти національної загибелі й поширення руху спротиву проти обмосковлення. Завдання поліційних органів — винищити насамперед творчу, важливу й авторитетну українську культурну верхівку, щоб кинути переляк на маси — є утруднене тим, що старі й випробувані методи масового терору не діють або викликають тепер протилежні наслідки. Замість переляку викликають гнів до ліквідаторів і будять неактивних до впертого спротиву. Щоб обійти перешкоди для плянових ліквідацій, насамперед треба применшити авторитетність національних діячів, компрометувати їх вигадками або «покаяннями», щоб легше було ставити їх під звинувачення, що вони переступають параграфи обов'язуючого кримінального кодексу. А коли не переступають, то що тоді? Справа проста: пришити їм і розголосити, що вони вчинили «кримінальні, зрадницькі» дії, як наемники і запродавці, на шкоду для народу. Хай бороняться, або ні, за замкненими дверима судів люди аргументів однаково знати не будуть, а суд знатиме, скільки котрому вліпити років.

Приїзд Добоша, який хотів побачити відомих і переслідуваних діячів нашої культури і шукав за ними, як це, зрештою, нерідко роблять подорожуючі студенти, відвідуючи цікавих їм малярів, письменників, співаків по всіх чужих країнах і нікому на думку не впаде підозрівати чи переслідувати одних або других. Але кагебістам таке, дивне на їхні голови, зацікавлення Добоша дало добру нагоду використати його зустрічі, щоб деяких культурних діячів, яких не мали як позбутися, ув'язнити під замітом політичних і шпигунських змов з «зарубіжним агентом». Коли ж Добош, що мав дозвіл на двотижневий поїзд, уже після тижня від'їхав, кагебісти спохватилися, що кудись він з-під їхньої обсервації зник, і в останній хвилині щасливо стягнули його з поїзду, що минув уже большевицький кордон. Але що ж? У пакунках цього небезпечного «агента іноземної розвідслужби» і «висланника антирадянського центру ОУН» були всього дві книжки неполітичного змісту, видані советськими видавництвами (отже докладно процenzуровані), фотокопія потрібного поетам «Словника рим» Караванського (праці, яка дістала дуже похвальну оцінку від самого голови відділу теорії інформації Ради по кібернетиці Академії наук СССР) та тільки дві фотознімки, коли інші вивозять їх десятками. Але які? Не фотознімки ракетних баз, чи військових об'єктів, але двох українських літераторів. Оторопіли кагебісти, бо не було за що замикати. Два дні потривало, заки між кагебівськими відомствами викалотилося рішення, що Добоша треба ув'язнити.

Добоша посаджено не в Київську, а чомусь у Львівську тюрму, щоб тамошні спеці від майстрування провокацій спрепарували з нього коронного свідка прокуратури для ув'язнення деяких українських культурних діячів, які боролися проти русифікації, які безнастанно протестували проти драконської несправедливості советських судів, які обороняли безправно засуджених українських поетів, правників, художників, науковців, і надокучливо домагалися респектуван-

ня прав людини, хоч би лише в рамках, пообіцяних советською конституцією. «Головний свідок», однак, не назбирав в Україні не то що «шпигунських», навіть ніяких матеріалів політичного змісту і, вважаючи своє «завдання» чи «диверсійне вислаництво» закінче ним, знайшовся вже одною ногою за кордоном. Документального й узагалі ніякого доказу, що хтось з діячів, намічених кагебістами до ліквідації, передав через Добоша закордон матеріял хоч би приблизно політичного характеру не було, бо ні від кого він його не отримав. Після нестачі доказової документації залишився все таки голій факт зустрічей і розмов закордонного туриста з цікавими йому й випадково зустрічними людьми. З цих найнормальніших і ніде в світі некаральних розмов місцевих людей з людьми з чужих країн «слідчі» спеці від провокацій почали шити «злочинне зарубіжне завдання» Добошеві й особливо тим, з ким він зустрічався.

З нічого змайстрували вистачальне для ув'язнення обвинувачення комусь — робота для КГБ звичайна і привична. Головне, що «зарубіжний молодець» з антирадянського світу є в руках, а «дело» вже доробим і йому, і тим, що задовго по світу брикають. За випробуванням шабльоном препарування обвинувачень створено приблизно таку схему:

Якщо нема доказів, що Добош шпигун, обійдеться без них. Вистачає, що він з націоналістичного оточення чи знайомий з «бандеровцями», щоб змайструвати з нього члена ОУН. Існує ж ціла колекція готових шаблонів, що ОУН ще перед своїм заснуванням, десь від часів УВО, повинна би бути на службі всяких існуючих і неіснуючих розвідок світу. Зробивши Добоша членом ОУН зі «злочинним зарубіжним завданням», ніякою штукою не буде кожному його зустріч чи розмову з дудь-ким об'яснити як агітацію й удале завербування одного однодумця до антирадянської диверсії і автоматичного шпигунства. Навіть самозрозумілий у культурному світі звичай, що гість дає якийсь

скромний подарунок, скоментовано аж так дико, що це ніби субвенція на підривну роботу. Чи хто повірить чи ні — неважно. Головне, щоб ув'язнити всіх разом і посадити на роки.

Свій першій плян, запрезентувати на суді Добоша як висланника ОУН, КГБ мусів закинути, що ясно видно навіть із пресової конференції в Києві, бо не мав для цього ніяких доказів. Добош, як відомо, ніколи членом ОУН не був і категорично відмовився підписати такі спрешаровані зізнання. Щоб усе таки те саме «злочинне завдання» пришити Добошеві, його відправлено до нової переробки. Коли він не член ОУН, тоді він те, ким він дійсно був: «член, діяч, голова Крайової Управи СУМ». Але з таким дофабрикованим додатком, що ця виховна організація молоді є політичною прибудівкою ОУН. Між ОУН та СУМ поставлено вперше знак рівняння. Це дало кагебістам ту вигоду, що не якогось анонімно-го референта ОУН, але конкретну особу, голову «всесвітнього» СУМ-у, Омеляна Ковалю, підвищено до ролі оунівського зверхника Добоша. Вигадано, отже, що він відкомендирував Добоша в Україну, з інструкціями, грошми, адресами і навіть «паролями». Коротко кажучи: з колекції готових кагебівських шаблонів проти ОУН вибрано одну грамофонну платівку й вона заграла стару пісеньку — цим разом про Ковалю — повторивши навіть помилковий рефрен з 1961 р. Тоді то, після зловлення вбивника Сташинського кагебісти, втративши нерви й голову, влаштували наоспіх у східньому Берліні пресову конференцію. Там проголосили, що не Сташинський, але член Проводу ЗЧ ОУН, Д. Миськів, є вбивник сл. пам. С. Бандери та що саме він підсилав йому отрути до їжі. Не додивилися тоді кагебісти, що Миськова в той час у Мюнхені взагалі не було, що він перебував в Італії. І тепер не додивилися також до описів в українських закордонних газетах, що Коваль не був в Бельгії, але в Аргентині й Північній Америці далеко перед і під час виїзду Добоша в Україну. Вони, подібно, як

тоді в Берліні, проголосили на пресконференціях у Львові і Києві, що неприязний у Бельгії О. Коваль підготував і вислав Добоша з Бельгії в Україну з завданням, адресами, грошми тощо. Всевидючі кагебівські всезнайці ще раз погалися перед людьми своєю сліпотой і невіглаством.

Плянований суд ув'язнених «у зв'язку зі справою Добоша» не відбувся в наміченому комплекті підсудних. Менадіно «видворено» головного свідка, який мав стати підпорою обвинувачення українських культурних діячів у вигаданій кагебістами співпраці їх з ОУН чи розвідками. Його відправили до Бельгії навіть без таємного суду, але з найвою мотивацією, що зроблено це для того, щоб не псувати добрих взаємин з Бельгією, псованих ними самими впродовж 5 місяців безправним і безпідставним ув'язненням їхнього громадянина. Хто вмів в дитячі байки повірити, хай вірить.

Добош від'їхав і оголосив світові у своїй заяві, що дійсність в Україні «стократно гірша, ніж я міг її уявити». Великий, 1000-сторінковий «Словник рим» Караванського та інші подаровані йому книжки кагебісти безправно затримали собі. Замість Добоша зберегли важний у їх очах папір, написаний ними самими на пресконференції, який переписувати й відчитувати примусили Добоша. Залишилися ще в'язничні зізнання, вимушені на Добошеві, які втратили всяку юридичну вартість, бо з моментом його звільнення вони стали зізнаннями безневинно в'язненої людини. Хоч юридично ці зізнання без значення, сподіватися треба, що будуть вони відчитані на закритому судилищі над т. зв. спільниками «справи Добоша».

Але що найважливіше:

По в'язницях українських і російських міст далі безневинно сидять живі українські люди. Вони чекають, яку вину повігадує для них московсько-большевицька окупаційна влада. Вони безборонно чекають, щоб дізнатися по скільки років кожному зокрема потайки

призначить большевицький суд за цілєю замкненими перед світом дверима.

Чи завжди має тривати безборонна безнадія ув'язнених?

Пора українцям у цілому світі **одноставно** сказати світові своє рішення і тверде слово за припинення ліквідаційного терору в Україні, за

повне скасування драконських кар політичним в'язням.

Розкрита провокація КГБ у справі Добоша є черговим типовим прикладом, який характеризує методи обвинувачення й ліквідації невинних їм, але безвинних людей. І це нам треба довести до відома всьому світові.

З А Я В А

ЯРОСЛАВА ДОБОША

У зв'язку з мою поїздкою в Україну наприкінці грудня 1971 р., моїм арештом та звільненням мене з ув'язнення, я, Ярослав ДОБОШ, складаю наступну заяву:

1. Моя поїздка в Україну була виключно мою особистою справою, тобто я ні від кого жодних доручень не мав і не мав на меті будь-яких політично-розвідочних цілей. Моєю ціллю було побачити Україну й життя українського народу. Візну на виїзд в Україну я отримав на протязі двох тижнів від советської амбасаді через подорожне бюро «Галітур» з важністю на два тижні. Користаючи зі шкільних ферій, я вибрав передсвятковий час на цю поїздку.

2. Зібравши перед тим з преси і від знайомих, що їздили до ССРСР, інформації про відомих українських культурних діячів, я намітив у міру можливості зустрітись з ними. Ніяких т.зв. домовлених «паролів» я до них не мав. Крім моєї родини в Бельгії, ніхто не знав, що я їду в Україну. Прибувши в Україну, показалося, що позбирані мною з різних публікацій адреси не всі були дійсними. Щойно на місці я понав випадково на деякі адреси й познайомився з людьми, прізвищ яких я передше й не чув. Зустрівшись з деяким з них, я мав розмови загального характеру, які нормально не можуть пошкодити даним людям.

3. Натрапивши на фотовідбитку машинопису відомої праці Святослава Караванського «Словник рим», а теж книжку Івана Дзюби «Звичайна людина чи міщанин», видану Держ-Видавком УРСР, та «Поезії» Богдана Ігоря Антонича, друковані в Україні, фотознімки Валентина Мороза й Василя Стуса, я попросив ці речі для себе, не вбачаючи в тому жодного злочину чи небезпеки, поскільки це легальні речі з ділянки культури.

4. Щодо приписуваних мені грошей, то це не відповідає правді, що я отримав їх від О. Ковалю. Зрештою, його взагалі не було в тому часі в Бельгії. В часі вакацій я працював і заощадив гроші на мою поїздку, дещо отримав від батька, а більше від нікого. Побачивши життєві умовини людей, з якими мені доводилось стрічатися, я подарував декому невелику решту моїх грошей, що осталися після скорочення мого побуту в Україні.

5. В поворотній дорозі з України, дня 4-го січня 1972 року на граничній контролі в Чоп не заквештіювали везених мною матеріалів. Щойно коли потяг виїхав кілометр поза станцію, спинено його і тоді двох цивільних урядовців КГБ і двох у військовій формі притримали мене під претекстом, що мої документи не є в порядку, бо печатка на візі неточна. Вони замкну-

ли мене в кімнатці готелю в Чопі разом із незнайомим, який розказував про себе, що його притримано за «пачкування золота». Мені було ясно, що це агент КГБ, який сторожив мене. Слідчі, з яких мені відомий кап. КГБ Віктор Майборода, допитували мене в Чопі три дні, щоб довідатись від кого я отримав ці матеріали. Я вигадав розповідь, що перед моїм поворотом додому я зустрів одного незнайомого, який попросив мене забрати цей матеріал до Бельгії й даги його прочитати моїм землякам. Але це, видно, не переконало їх, бо чотири днів вони мене арештували та перевезли до тюрми у Львові. Допити в Чопі починались перед обідом і тривали до пізньої ночі. Тоді я склав заяву, в якій говорилось між іншим таке: заявляю, що я не займався жодною шпигунською діяльністю, як мене тут звинувачують. Одним я протестую проти несправедливості в СРСР та проти ув'язнення Валентина Мороза, Святослава Караванського та інших переслідуваних і ув'язнених.

6. Допити у Львові переводили спершу старший слідчий по надзвичайно важливих справах капітан КГБ Віктор Майборода, потім ст. сл. по надзв. важ. справах майор КГБ Борис Малихін, допитували рівнож і інші КГБ-істи, як начальник слідчого відділу тюрми при вулиці Миру, майор КГБ Клименко, заступник військового прокурора по Львівській області, підполковник Зінченко, приїздив теж із Києва підполковник КГБ Чорний. Допитували мене кожного дня до місяця квітня, відтак — рідше. Спершу повторював я те саме, що говорив у Чопі, не називаючи прізвищ людей, з якими я познайомився під час моєї поїздки. Така ситуація тривала півтора місяця. Майор Малихін наче б зі мною грався, вичисляючи імена українських культурних діячів, також і тих, з якими я зустрічався. Врешті, слідчі органи пред'явили мені точні дані про деяких людей і про мої зустрічі з ними. Після мого заперечування на початку назвали мені прізвище однієї жінки, яку я зустрічав у Льво-

ві й подали деталі нашої зустрічі, які були такі докладні, що я більше не міг відказуватися про зустріч із нею. Тоді повезли мене автом під її хату і там мене сфотографували, долучивши знімку до протоколу. Показували мені 46 статтю кримінального кодексу, яка обіцяє зменшення кари тим, хто признається до вини. Називали три дальші імена осіб, з якими я зустрічався, мовляв, їх арештовано, також додано, що дві жінки, з якими я бачився є оскаржені, але ще не арештовані. Розпочався натиск на те, аби я зізнав те, що слідчим органам бажалося отримати як підтвердження від мене. Всі мої намагання притримуватися правди, були безуспішні. Я намагався витримати війну нервів, яку вони розпугували.

Я зрозумів, що КГБ залежить на тому, щоб мене пов'язати з ОУН у характері зв'язкового, а коли з цього нічого не виходило, то КГБ чіплялося до СУМ-у і мого посту в СУМ-і, як голови Крайової Управи, доказуючи всіма способами про пов'язання СУМ з ОУН. Моїх протиаргументів про непричетність СУМ-у і його голови Омеляна Ковалюка в справі моєї поїздки, до уваги взагалі не бралось.

7. Під час мого ув'язнення мені не вільно було писати ні отримувати іншої літератури, крім «Правди» і «Радянської України». Від світу я був взагалі ізольований. Перші відвідини двох делегатів бельгійської амбасадки в Москві відбулися 21-го лютого 1972 р. Потім мав я ще два побачення з ними. Перед побаченням мені заборонено говорити про мою справу, бо це мене ще більше обтяжить. Мабуть, і відпоручникам амбасадки не було дозволено говорити про суть мого ув'язнення. Розмова з ними велася про погоду в Бельгії, про стан здоров'я моєї родини в Бельгії, про полет американців на місяць, про склад нового уряду в Бельгії. Перекладач переводив кожне речення на російську мову. Бельгійські газети й літературу не дозволили мені отримувати.

8. Минуло п'ять місяців, на протязі яких мене шантажовано і гро-

жено, що буду суджений за статтею 57 КК УРСР з карою від 7 до 15 років, а то й карою смерті. 22-го або 23-го травня прийшли до камери два офіцери і сказали, що в Бельгії йдуть великі намагання про мого звільнення, але це нічого не дасть, бо з цими акціями не рахуються. Кілька днів пізніше казали мені написати листа до Верховного Совета в Москві з обіцянкою, що коли буду звільнений, то не буду вести протисовєтської діяльності. На мого запитання, чому до Москви, а не до Києва я мав би писати, сказали, що ті справи належать там. Мені грозили й показували судові документи українських націоналістів, що були суджені за «шпигунство», були розстріляні або опинилися на Сибірі. Також показували й документи інших, котрі призналися й були звільнені. Вкінці за намовою слідчих і під диктат майора Малихіна я написав письмо до Верховного Совета в Москві.

9. У вівторок, 30-го травня приїхали з Києва до львівської в'язниці один полковник, ім'я якого не знаю, та підполковник Борис Чорний. Вони казали, що мого листа в Москві одержано, але мені не вірять і прохання про мого звільнення не буде більше обговорюване і що я дістану принайменше 10 років в'язниці. Коли я не реагував, тоді полковник сказав, що я маю ще одну можливість виходу з положення, а саме піддати себе «самокритиці» на пресовій конференції, розповісти там журналістам що через мою недосвідченість і виховання в антисовєтському оточенні я попав на злу дорогу, що мій поступок був неправильний, але тепер я зрозумів свій «блуд» і помилку та не буду більше займатися антисовєтською діяльністю. Я не бачив іншого виходу й дав свою згоду. Я дістав від майора Малихіна текст того, що на пресконференції мав відчитати, щоб переписати його власноручно. Ці твердження слідчих органів, дані мені до переписання і перечитання на пресових конференціях, були брехливі. Вони були вимушені на мені в часі

мого фізичного вичерпання і психічного стану, коли після п'ятимісячних допитів моя воля, з незрозумілих мені причин, постійно слабла. Спочатку була мова, що цю заяву я маю відчитати перед журналістами в Києві, але 31.5.1972, мене приневольили виступати наперед у Львові перед 20 журналістами.

Мою заяву набрали на магнетофонну стрічку і сфільмували. Наступного дня відвезли мене до Києва, де день пізніше повторилася та сама процедура в присутності більше як п'ятдесят журналістів. Звідти відвезли мене до малого готелю за містом, а дві години пізніше відвідали мене вищезгаданий полковник і підполковник Чорний. Вони сказали мені, що СРСР утримує добрі стосунки з Бельгією й хоче їх далі зберегти — тому тебе вивезимо за границю.

10. В Україну я їхав з найкращими намірами, хотів відвідати родину, але не дістав дозволу від «Інгуриста», хотів познайомитися з об'єктивною правдою в Україні і ця правда виявилася стократно гіршою, ніж я міг її уявити.

11. Вернувшись в Бельгію, я довідався з преси, що у зв'язку з моєю поїздкою багато осіб заарештовано, яких я не знав ані не бачив, як наприклад, В'ячеслав Чорновіл, Дзюба, Сверстюк та інші.

На цьому місці я прошу вибачення в усіх заторкнених осіб, яким я мимовільно міг нанести шкоду.

На кінці хочу висловити мою найщирішу подяку бельгійському урядові за численні інтервенції в моїй справі та за дійсну опіку в час мого побуту у в'язниці та за саме звільнення. Дякую рівнож усім моїм друзям, знайомим і незнайомим, що рішучо домагалися мого звільнення, як також звільнення всіх тих, що терплять там внаслідок топтання людських прав і не мають можливості дійсної правової оборони. Стверджую, що того рода акції мають велике значення й допомагають ув'язненим.

Ярослав Добош
Бельгія, 12 червня, 1972 р.

З А Я В А

ОМЕЛЯНА КОВАЛЯ

Я, нижче підписаний, голова Центральної Управи Спілки Української Молоді у вільному світі, з осідком в Брюсселі, Бельгія, рішуче протестую проти поширюваної брехні радієм і пресою УССР, будцімто я вислав Ярослава Добоша в Україну.

А вже найбільш нахабним і провокативним є твердження КГБ про те, що я давав Я. Добошеві доручення входити в контакт і то ще »по паролях, дотримуючись конспірації, зустрічатись з Іваном Світличним, Зіновією Франко, Анною Коцуровою, Леонідом Селезненком та Стефанією Гулик і від них одержувати політичну та іншу інформацію з метою використовувати її проти СССР на Заході«. А при цьому я мав йому асигнувати 25.000 б. франків та 150 ам. доларів. До тієї самої категорії належить твердження, що Спілкою Української Молоді »фактично керує ЗЧ ОУН під керівництвом Ярослава Стецька« і що я мав би вже раніше також вислати інших людей в Україну у шпигунських цілях. Перед Я. Добошем КГБ твердило, що я є пов'язаний з розвідками НАТО, а також з американою та бельгійською, і що вся моя робота полягає на організуванні акцій на Заході проти СССР.

У зв'язку з цими провокаційними інсинуаціями я заявляю наступне:

1. Ані я особисто, ані Центральна Управа СУМ не давала нікому доручення (в тому числі і Я. Добошеві) контактуватись з будь-котрим відомим, чи невідомим культурним діячем України. Про поїздку Я. Добоша в Україну довідався я аж тоді, коли повернувся з поїздки з Аргентини й Америки на початку 1972 р.

2. Ні особисто, ні організаційно ніколи не був пов'язаний з названими Ярославом Добошем діячами, з якими він стрічався в Україні, а тим самим не міг йому передавати доручень, паролів та адрес, чи грошей.

3. Спілка Української Молоді є статутною легальною організацією у країнах вільного світу, має свої найвищі органи, які визначають зміст і напрям її виховної й культурно-національної праці й діє співзвучно з усіми національно здоровими силами українського суспільства, згідно з девізою »Бог і Україна«.

4. Так звану »антирадянську« атмосферу в СУМ викликає саме КГБ, арештуючи й переслідуючи людей в Україні за їхні релігійні й національні переконання, за те, що стають в обороні культурних і історичних пам'яток свого народу. Молодь про це запитує й тим цікавиться.

5. Не за »буржуазну Україну« бореться Спілка Української Молоді, як твердить КГБ, а за Україну, де не було б русифікації, вислужництва, яничарства, де нарід (усі суспільні верстви!) могли б вільно жити й розвивати свою ініціативу, творчість та зростати культурно, як інші вільні народи. Це є можливе тільки у вільній і ні від кого незалежній своїй державі. Нам не потрібно, щоб в Україну приходили новітні »кочовики« з півночі, а український нарід вислався з їх наказу на казахстанські піски та на сибірські тайги. Український нарід мусить бути господарем, а не наймитом на своїй землі. Про це повинні також думати ті советські журналісти, які поширюють і коментують вимушені на в'язнях »заяви« Я. Добоша і інших.

6. Ніколи в моєму житті я не мав ніякого пов'язання з розвідками й нікому не вислужувався. Тільки запропанці й агенти московського імперіалізму, одні для заглушення своєї совісти, а другі заради своєї добре оплачуваної кар'єри можуть добачатись в кожному українському патріотіві агента чужих розвідок.

ЗА ПРАВДУ БУДЕМО БИТИСЬ!

Омелян Коваль
Голова ЦУ СУМ

12.6.1972